

Audit intern – profesionalism și eficiență

Deși termenul „audit” este foarte uzitat, semn al importanței deosebite de care se bucură în prezent, totuși, această activitate nu este încă îndeajuns cunoscută de toți cei cărora se adresează, mai ales în privința obiectivelor, modului de exercitare și, nu în ultimul rând, de potențialului acesteia.

În esență, se poate spune că, auditul emite o apreciere/opinie competentă prin care semnalează ecartul între ceea ce a observat și ceea ce se întâmplă în mod practic la fața locului și ceea ce ar fi fost normal să existe conform cadrului normativ care reglementează activitatea, experienței proprii a auditorului, precum și bune practici în materie.

În activitatea desfășurată, auditorii interni aduc plusvaloare prin promovarea dezvoltării sistemului de control intern, propunerea unor soluții noi, fezabile și economice structurilor auditate, generarea de economii și prevenirea unor posibile pierderi.

Diagnostic obiectiv și independent

Potrivit Legii nr. 346/21.07.2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării, Direcția audit intern reprezintă structura centrală a Ministerului Apărării, aflată în subordinea nemijlocită a ministrului, care are ca domeniu principal de responsabilitate auditarea administrării patrimoniului și utilizării fondurilor publice în armată, în concordanță cu reglementările legale.

De la înființarea sa, Direcția audit intern a desfășurat o activitate complexă care a presupus inițial crearea cadrului normativ specific Ministerului Apărării privind auditul intern, construcția instituțională bazată pe reorganizarea vechii structuri de control financiar de gestiune, precum și formarea unei echipe valoroase și competente de auditori.

Activitatea de audit intern în Ministerul Apărării se desfășoară în baza unui cadru normativ stabilit la nivel național, respectiv Legea 672/2002 privind auditul public intern, modificată și completată ulterior, precum și a actelor normative subsecvente date în aplicarea acestei legi.

Pornind de la prevederile legale existente, pentru transpunerea acestora la specificul și particularitățile activității militare, Direcția audit intern a elaborat, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice, Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.87/2003, modificat și completat cu ordinele M.93/2004, M.93/2007 și M.209/2007, pentru aprobarea „A.P.I.-1 Norme privind exercitarea activității de audit public intern în Ministerul Apărării”.

La elaborarea acestor norme, s-au avut în vedere și standardele în domeniu la nivel internațional, care stau la baza profesiei de auditor intern, elaborate de Institutul Auditorilor Interni (IIA).

Referitor la poziționarea actuală a activității de audit intern, în Ministerul Apărării, ca de altfel în majoritatea instituțiilor publice din România, Direcția audit intern s-a constituit pe structura fostei Direcții de control financiar de gestiune, acest lucru putând genera unele confuzii între activitățile celor două structuri.

În literatura de specialitate sunt prezentate asemănările, precum și diferențele între auditul intern și controlul financiar de gestiune, care să faciliteze delimitarea, la nivel conceptual, între cele două activități.

O diferență relevantă din punctul nostru de vedere este că, în activitățile de control financiar de gestiune se urmăreau reglementările încălcate, se stabileau vinovații și eventual se sancționau, dacă situația impunea acest lucru.

În misiunile de audit intern nu se aplică sancțiuni, nu se nominalizează persoane, scopul auditului fiind să ofere soluții și nu să „vâneze” vinovații.

De multe ori, unitățile auditate nu înțeleg în totalitate că, dacă auditul a făcut niște constatări și a formulat unele recomandări, nu înseamnă întotdeauna că a fost încălcat vreun act normativ ci mai ales că o activitate se poate desfășura și mai bine sau cu riscuri mai mici care să nu impiețeze atingerea obiectivelor propuse. Legile sau ordinele emise nu pot acoperi tot spectrul necesar în fiecare caz particular. De aceea, sunt dese situațiile în care auditorii recomandă anumite moduri de acțiune pe baza celor mai bune practici în domeniu, adaptate la specificul unității auditate.

În opinia noastră, înțelegerea deosebirilor dintre auditul intern și control de către structurile auditate ar facilita desfășurarea activității auditorilor și atingerea obiectivelor propuse de aceștia. Firește, acest lucru presupune ca relația între audit și managementul de la toate nivelurile ierarhice ale entităților auditate să fie una de deschidere și colaborare, înlăturându-se astfel reticența caracteristică care se manifestă în timpul unei acțiuni de control. Structurile auditate trebuie să perceapă activitatea de audit ca un sprijin în îndeplinirea obiectivelor acestora, un diagnostic obiectiv și independent și nu ca pe un „control obligatoriu”.

Cine sunt auditorii?

În ceea ce privește derularea unei misiuni de audit, aceasta presupune parcurgerea unui algoritm complex, foarte bine stabilit, care implică un efort intelectual deosebit din partea auditorilor din echipă și se materializează în foarte multe documente întocmite. Ținând cont de cele prezentate, putem spune că, aspiranții la această profesie trebuie să aibă o paletă largă de calități.

În primul rând, auditorul trebuie să aibă o gândire liberă, bazată pe imaginație, bun simț, să fie capabil să identifice riscurile semnificative care, prin materializare, pot conduce la neîndeplinirea parțială sau totală a unor obiective ale structurilor auditate și, de asemenea, trebuie să recomande cele mai bune soluții pentru gestionarea acestor riscuri.

În al doilea rând, auditorul trebuie să cunoască și să înțeleagă foarte bine activitățile celor pe care-i auditează, precum și cadrul normativ aplicabil. Nu în ultimul rând, în desfășurarea cu succes a unei misiuni de audit contează foarte mult experiența auditorilor.

De aceea, în cadrul Direcției audit intern s-a urmărit formarea unui corp valoros de auditori, având competențe în diferite domenii de activitate: financiar-contabil, tehnic, medical, resurse umane, informatică etc.

Aproape toți auditorii sunt absolvenți de cursuri postuniversitare sau masterate în domeniul auditului. Mai mult, un auditor a obținut certificare internațională acordată de Institutul Auditorilor Interni din Statele Unite ale Americii, alți trei sunt în curs de certificare de aceeași instituție, iar un alt auditor a absolvit un curs de pregătire practică în audit în Marea Britanie, cu mențiunea că, majoritatea celor specificați au grade de locotenent și căpitan.

Faptul că auditul este o „pepinieră” de oameni competenți este foarte cunoscut. De multe ori, personalul din unități folosește expresia „auditul a zis așa” în justificarea alegerii unui anumit mod de acțiune pentru desfășurarea unei activități. O dovadă elocventă privind competența acestora este dată de faptul că aceștia sunt foarte căutați de multe structuri din minister, iar uneori chiar „vânați”. Astfel, nouă ofițeri din cadrul Direcției audit intern și structurile subordonate își desfășoară în prezent activitatea într-o structură nou înființată în Ministerul Apărării.

Majoritatea auditorilor sunt experimentați, având zeci sau sute de misiuni de audit executate și se bucură de o deosebită apreciere din partea personalului unităților auditate.

În ultimii ani, o preocupare constantă a Direcției audit intern a constituit-o pregătirea profesională a auditorilor, astfel ca aceștia să poată îndeplini orice misiune, chiar mai mult, să poată efectua activități de audit, alături de colegii lor din armatele statelor membre NATO.

Asigurare și consiliere

Referitor la activitatea de audit, aceasta îmbracă două forme: asigurarea și consilierea. Pentru înțelegerea asigurării oferite de audit, se poate face o analogie cu viața de zi cu zi, în care, în cele mai multe decizii importante pe care le-a luat, fiecare a cerut un sfat, un punct de vedere al unui expert în domeniu, o încuviințare de genul „așa e bine”.

De aceea, asigurarea dată de auditori este similară unei garanții. Totuși nu este o garanție totală, fiindcă auditorii nu pot proceda la o verificare exhaustivă a activităților entităților auditabile, întrucât acest lucru nu ar fi eficient și nici posibil.

Auditorii nu mai vin într-o unitate și sigilează depozitele și magazinele, pentru a inventaria bunurile și a constata de exemplu „câte cuie lipsesc”. Nu, pentru că nu acesta este rolul actual al auditului.

În prezent, auditorii operează cu concepte specifice, ca tehnica sondajului și pragul de semnificație (prin care se stabilește o valoare minimă de la care se analizează în detaliu anumite aspecte), axându-se pe activitățile purtătoare de riscuri semnificative ale structurilor auditate.

Referitor la activitatea de consiliere, la început aceasta a avut mai mult un caracter informal, prin faptul că diferitele eșaloane apelau la personalul auditor din Direcția audit intern pentru sfaturi și soluții în diversele probleme pe care le întâmpinau.

O dată cu apariția Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1702/2005, s-a stabilit un cadru procedural, precum și etapele derulării misiunilor de consiliere.

Astfel, tot mai multe unități apelează acum la Direcția audit intern pentru consultantță și facilitarea înțelegerii anumitor prevederi ale

actelor normative, în scopul identificării unor soluții viabile, necesare rezolvării problemelor care împiedică buna desfășurare a lucrurilor.

Ca urmare, în opinia noastră, misiunile de consiliere sunt deosebit de importante datorită caracterului preventiv al acestora și de aceea, încercăm mediatizarea acestui tip de activitate, astfel ca managementul unităților să conștientizeze avantajele oferite de consilierea dată de specialiști cu experiență recunoscută în domeniu.

Privitor la evoluția auditului intern în cadrul Ministerului Apărării, se are în vedere etapa finală a procesului de transformare pe care îl traversează armata, urmărindu-se o adaptare în mod dinamic a structurii organizatorice pentru a acoperi cât mai bine cerințele beneficiarilor acestei activități, precum și de a ține seama de tendințele ce se manifestă în domeniul auditului.

În acest sens, se va avea în vedere o regândire atât a structurilor de audit, cât și a sistemului de arondare a ordonatorilor de credite la secțiile teritoriale de audit, în scopul asigurării unei corelații optime între numărul de ordonatori, dispunerea în teritoriu, riscul asociat acestora, precum și numărul auditorilor existenți.

Se intenționează să se îmbunătățească analiza riscurilor prin luarea în considerare a celor strategice și de sistem, și nu doar pe cele individuale, identificate la nivelul unităților militare.

Acest ultim aspect va fi corelat cu intenția de a spori ponderea auditului de sistem și al performanței în cadrul misiunilor executate, ceea ce ar conduce la creșterea plusvalorii aduse de audit.

De asemenea, se va urmări creșterea ponderii misiunilor de consiliere, pentru a veni în întâmpinarea nevoii de consultantță și asistență exprimată de managementul organizațiilor militare, promovând întărirea responsabilității manageriale precum și dezvoltarea sistemului de control intern la toate nivelurile, în baza principiilor de bună practică, general acceptate atât în Uniunea Europeană cât și pe plan internațional.

Viziunea Direcției audit intern însă este una pe termen lung, specialiștii noștri întocmind studii referitoare la evoluțiile privind activitățile supuse auditului, precum și implicațiile acestora, care vin în sprijinul managementului pentru identificarea și gestionarea riscurilor semnificative.

În final, îi asigurăm pe cititorii noștri că organele de audit vor fi în continuare alături de structurile auditate, neprecupețind nici un efort în sprijinirea acestora pentru îndeplinirea obiectivelor programate.

Pentru auditori nu este o satisfacție mai mare decât aceea de a da asigurări și consiliere conducerii ordonatorilor de credite, activitatea Direcției audit intern aducând plusvaloare prin promovarea eficacității și dezvoltării sistemului de control intern, generarea de economii și prevenirea posibilelor pierderi.

Colonel ing. dr.
Mihail CIUPERCEANU